

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๑๖/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๓/๒๕๕๕

วันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

เรื่อง ประธานสภาผู้แทนราษฎรขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสองราย สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๕๑ ประกอบมาตรา ๑๐๖ (๖) และมาตรา ๒๖๖ (๑) หรือไม่

ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องของพลตำรวจเอก ประชา พรหมนอก และคณะรวม ๘๓ คน ผู้ร้อง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และนายวงศ์ เตชกิจวิกรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๕๑ ประกอบมาตรา ๑๐๖ (๖) และมาตรา ๒๖๖ (๑) หรือไม่

พลตำรวจเอก ประชา พรหมนอก และคณะรวม ๘๓ คน ผู้ร้อง เข้าชื่อร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และนายวงศ์ เตชกิจวิกรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้องที่ ๒ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๑ ประกอบมาตรา ๑๐๖ (๖) และมาตรา ๒๖๖ (๑) โดยเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ สภาผู้แทนราษฎรได้มีการอภิปรายกรณีที่นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และนายวงศ์ เตชกิจวิกรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ นำถุงยังชีพของกระทรวงพลังงานที่อยู่ในความครอบครองของนายปรีชา เรืองจันทร์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งนายวงศ์ เตชกิจวิกรม ใช้สถานะการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ขอถุงยังชีพจากผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

- ๒ -

ไปให้นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นำไปแจกจ่ายแก่ประชาชนในอำเภอบางระกำ ตามแผนงานของพรรคประชาธิปัตย์ เพื่อสร้างความนิยมให้พรรคประชาธิปัตย์ โดยแจกให้ประชาชนที่อยู่ในฐานคะแนนเสียงของตน การกระทำดังกล่าวเป็นการแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ราชการของผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ในฐานะผู้อำนวยการจังหวัด ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยผู้ร้องได้อ้างข้อความในหนังสือจังหวัดพิษณุโลก ค่วนที่สุด ที่ พล ๐๐๑๖.๒/๒๐๑๔๑ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ เรื่อง ขอให้แจ้งกรณีการอภิปรายประเด็นที่พาดพิงถึงการแจกจ่ายถุงยังชีพให้แก่ราษฎรผู้ประสบอุทกภัยในจังหวัดพิษณุโลกมาในคำร้องด้วย

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๑ ประกอบมาตรา ๑๐๖ (๖) และมาตรา ๒๖๖ (๑) หรือไม่พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่า สมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๐๖ (๖) และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่” มาตรา ๑๐๖ บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ (๖) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๖๕ หรือมาตรา ๒๖๖” มาตรา ๒๖๖ บัญญัติว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ... ต้องไม่ใช่สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ... เข้าไปก้าวก่ายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเองของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องดังต่อไปนี้ (๑) การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น” ดังนั้น เมื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๘๓ คน ซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรที่ได้เข้าชื่อร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสองรายสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๖ (๖) ประกอบมาตรา ๒๖๖ (๑) กรณีจึงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วย

- ๓ -

วิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๓) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย และให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันรับสำเนาคำร้อง

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงว่า เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เกิดมหาอุทกภัยครั้งร้ายแรงขึ้นในประเทศไทย ประชาชนจำนวนมากบริเวณภาคเหนือตอนล่าง และภาคกลางได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก ขาดแคลนอาหาร น้ำดื่ม ยารักษาโรค และไร้ที่อยู่อาศัย ประชาชนเสียชีวิตประมาณ ๘๑๓ คน น้ำท่วมขังเป็นเวลานานกว่า ๓ เดือน ซึ่งตำบลบางระกำ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก เป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากมหาอุทกภัยครั้งนั้นด้วย การช่วยเหลือของภาครัฐล่าช้าไม่เป็นเอกภาพ และการแจกถุงยังชีพไม่ทั่วถึง ผู้ถูกร้องที่ ๑ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ ได้ให้ความช่วยเหลือและติดตามประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ นำสิ่งของที่ได้รับบริจาคและถุงยังชีพที่ได้จัดซื้อจากเงินภาษีของประชาชนหรือจากเงินที่ได้รับบริจาคจากประชาชนมาแจกจ่ายให้แก่ผู้ประสบอุทกภัยอย่างทั่วถึงและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ผู้ถูกร้องทั้งสองได้มอบถุงยังชีพให้แก่ผู้ประสบอุทกภัยที่อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ผู้ถูกร้องที่ ๑ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ร่วมกับหลายภาคส่วน เช่น มหาวิทยาลัยนเรศวร จัดทำกิจกรรมโครงการอาสาคนไทยร่วมใจฟื้นฟูผู้ประสบภัยน้ำท่วมหลังน้ำลด เพื่อเป็นการช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยาให้แก่ผู้ประสบอุทกภัยหลังน้ำลด รวมถึงทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทำสื่ออาคารโรงเรียน การปลูกต้นไม้ การออกหน่วยแพทย์ เป็นต้น สำหรับถุงยังชีพที่นำมาแจกให้แก่ผู้ประสบภัย ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการจัดหามาและไม่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือรู้เห็นกับการจัดหาถุงยังชีพดังกล่าวแต่ประการใด แต่ทราบจากนายวงศ์เดชกิจวิกรม ผู้ถูกร้องที่ ๒ ในภายหลังว่า ได้ประสานขอถุงยังชีพจากผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลกเพื่อนำมาแจกจ่ายให้แก่ผู้ประสบอุทกภัยที่อำเภอบางระกำ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดได้เห็นชอบอนุมัติถุงยังชีพที่มีชื่อกระทรวงพลังงานติดไว้ข้างถุง จำนวน ๕๐๐ ถุง โดยมอบให้ผู้ประสบภัยประมาณ ๑๐๐ ถุง ส่วนถุงยังชีพที่เหลือผู้ถูกร้องที่ ๒ พร้อมคณะได้มอบให้ผู้นำชาวบ้าน เพื่อนำไปแจกจ่ายให้แก่ผู้ประสบภัยที่เดือดร้อนตามหมู่บ้านต่าง ๆ และยังสามารถแจ้งให้ผู้มารอรับถุงยังชีพทราบว่าเป็นถุงยังชีพของกระทรวงพลังงาน

- ๔ -

นายวงศ์ เดชกิจวิกรม ผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งแจ้งว่า ในช่วงประมาณปลายเดือนกันยายนถึงต้นเดือนตุลาคม ๒๕๕๔ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับแจ้งจากนายชุมพล จิตยารักษ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงพลังงาน ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน ในฐานะผู้อำนวยการศูนย์ประสานช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย กระทรวงพลังงาน จังหวัดพิษณุโลก ว่า หากพบผู้ประสบภัยน้ำท่วมที่ต้องการกู้ยืมชีพ ให้ติดต่อประสานงานกับนายสมบูรณ์ จำเนียรสุขสกุล เจ้าหน้าที่พลังงานจังหวัดพิษณุโลก และเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ได้ประสานผู้ถูกร้องที่ ๒ ว่าพรรคประชาธิปัตย์จะมีโครงการอาสาคนไทยร่วมใจฟื้นฟูผู้ประสบภัยน้ำท่วมหลังน้ำลด โดยกำหนดพื้นที่ในเขตอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก เป็นพื้นที่โครงการ โดยมีนางสาวปานทิพย์ สุภกิจเจริญ เป็นผู้ดูแลเขตอำเภอบางระกำ และกำหนดให้ทำกิจกรรมโครงการ ฯ ที่โรงเรียนวัดท่าตะโก ตำบลบางระกำ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ นางสาวปานทิพย์ สุภกิจเจริญ แจ้งว่ามีประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนต้องการกู้ยืมชีพ จึงได้ประสานนายสมบูรณ์ จำเนียรสุขสกุล และได้รับแจ้งว่าผู้ตรวจราชการกระทรวงพลังงานได้มอบกู้ยืมชีพของกระทรวงพลังงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลกแล้ว ให้ขอรับได้จากผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ต่อมาผู้นำชาวบ้านได้นำรถบรรทุกหกล้อ จำนวน ๒ คัน มารับกู้ยืมชีพที่เก็บไว้ ณ ค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ผู้ถูกร้องทั้งสองมิได้มีเจตนาหาประโยชน์หรือสร้างชื่อเสียงให้ตนเองหรือพรรคประชาธิปัตย์ แต่ประการใด ผู้ถูกร้องได้กระทำการภายใต้บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๒ ที่บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ การขอกู้ยืมชีพจากผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลกเพื่อนำไปแจกจ่ายแก่ผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่อำเภอบางระกำ กู้ยืมชีพดังกล่าวเป็นของกระทรวงพลังงานและมิตรารกระทรวงพลังงานทุกอง และได้แจ้งให้ผู้ประสบอุทกภัยทราบแล้ว จึงไม่มีกรณีที่จะเกิดการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ผู้ถูกร้องกระทำในฐานะผู้แทนของประชาชนผู้ประสบอุทกภัยเพื่อช่วยเหลือและประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ขอความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยให้ได้รับการช่วยเหลืออย่างทั่วถึง และรวดเร็ว เพื่อประโยชน์ของประชาชน กู้ยืมชีพที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ ได้จัดซื้อจัดหาจากเงินภาษีของประชาชนหรือเงินที่

- ๕ -

ประชาชนบริจาค บางส่วนเป็นถุงยังชีพที่ประชาชนบริจาคมา การแจกจ่ายถุงยังชีพต้องกระทำโดยเร่งด่วน สิ่งที่บรรจุในถุงยังชีพเป็นอาหารและเครื่องคั้นที่อาจบูดเน่าเสียหายได้ การแจกจ่ายถุงยังชีพไม่เป็นการปฏิบัติราชการหรือดำเนินงานประจำของข้าราชการแต่เป็นภาระหน้าที่เฉพาะกิจเท่านั้น ซึ่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕ บัญญัติให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตจังหวัดเท่านั้น เพื่อแบ่งหน้าที่การงาน กำหนดความรับผิดชอบให้แก่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรต่าง ๆ ไปปฏิบัติเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตนเมื่อเกิดสาธารณภัย

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและเอกสารประกอบแล้ว เห็นว่าคดีมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้โดยไม่ต้องไต่สวนและมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่าการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นเหตุให้สมาชิกภาพความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องทั้งสอง สิ้นสุดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๑ ประกอบมาตรา ๑๐๖ (๖) และมาตรา ๒๖๖ (๑) หรือไม่

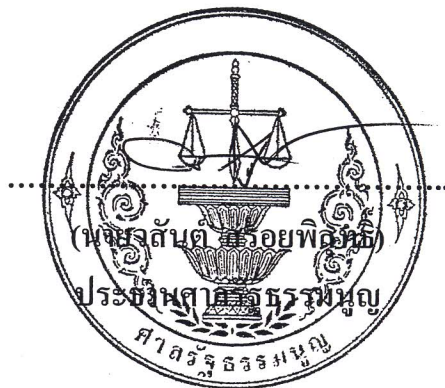
พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ (๑) มีความมุ่งหมายเพื่อป้องกันมิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ หน่วยงานของรัฐเป็นการป้องกันมิให้มีการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้ตำแหน่งเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ โดยใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง แต่ในขณะเดียวกัน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทยก็มีหน้าที่ต้องปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน รวมถึงมีหน้าที่ช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติสาธารณะและช่วยเหลือราชการซึ่งเป็นหน้าที่อีกประการหนึ่งของชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ อีกด้วย เมื่อเกิดอุทกภัยเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ประเทศไทยอยู่ในภาวะวิกฤติ ประชาชนผู้ประสบอุทกภัยได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างยิ่ง ในภาวะเช่นนี้ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรต้องประสานความสามัคคีให้ความช่วยเหลือผู้ที่ต้องเดือดร้อนจากภัยพิบัติ การที่ผู้ร้องใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๑ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยการสิ้นสุดสมาชิกภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องทั้งสอง อันเนื่องมาจากการแจกจ่ายยังชีพของกระทรวงพลังงานให้แก่ประชาชนผู้ประสบอุทกภัย โดยมีได้มีการ

- ๖ -

แอบอ้างบิดเบือนว่าเป็นผู้ยังชีพของผู้ถูกร้องทั้งสอง หรือของพรรคการเมืองใด พฤติการณ์แห่งคดี เป็นเรื่องและผู้ถูกร้องทั้งสองช่วยเหลือการปฏิบัติราชการของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วย ราชการให้รวดเร็วและได้ผล เพราะทำให้ผู้ยังชีพที่ยังค้างค้ำอยู่ที่บางหน่วยงานในจังหวัดพิษณุโลก ถูกส่งไปช่วยเหลือแก่ผู้ประสบอุทกภัยได้เร็วยิ่งขึ้น ยังไม่มีมูลกรณีอันจะเป็นการใช้สถานะหรือ ตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติราชการหรือ การดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ เพื่อประโยชน์ ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมืองแต่ประการใด กรณีจึงไม่เป็นประโยชน์ที่จะพิจารณาคดี ต่อไป ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๓ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้จำหน่ายคำร้อง

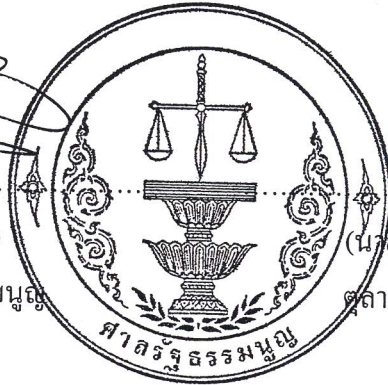
- ๓ -

(คำสั่งที่ ๑๖/๒๕๕๕)

(นายจรูญ อินทจาร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเฉลิมพล เอกอุรุ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายซัช ชลวร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ